

Kaip padėti vaikui renkantis karjerą

Parengė psichologė Agnė Kuprytė-Ivanauskienė

Ar tėvai pakankamai išnaudoja savo įtaką?

- Tėvai nuo pat gimimo vaikams daro milžinišką įtaką. Ne savo kalbomis ir moralizavimu, o savo gyvenimo pavyzdžiu ir savo reakcija į vaiko pasiekimus, polinkius, jam kylančius sunkumus, nesusipratimus, vaikui svarbių klausimų sprendimą.
- Ruošimasis profesijos pasirinkimui prasideda nuo pat gimimo ir trunka iki vėlyvos paauglystės ir jaunystės pradžios. Ir net vėliau, jei reikia keisti profesiją, išvykti mokytis į kitą miestą ar šalį, tėvų supratimas ir parama yra labai svarbūs.

Ko tikisi tėvai iš vaikų karjeros?

- Kad vaikas savo profesinį kelią pasirinks be Jūsų pagalbos ir nekels rūpesčių.
- Kad vaikas įstos į prestižinę mokyklą ir prestižinę specialybę.
- Kad vaikas pasirinks profesiją pagal savo polinkius ir gebėjimus, jam gerai seksis profesinėje veikloje ir jis gerai jausis.
- Kad paseks šeimos tradicija ir pasirinks vieno iš tėvų profesiją.
- Kad pasirinks pelningą profesiją.
- Kad įgyvendins Jūsų neišsipildžiusias viltis ir įgis specialybę, kurios Jūs labai norėjote.

Tėvų klaidos dalyvaujant vaiko profesinio pasirinkimo procese:

- nesidomėjimas, kaip vaikas renkasi profesiją, paliekama spręsti pačiam;
- spaudimas, kad vaikas ką nors pasirinktų, bet nesidomėjimas, kaip ir ką pasirinks;
- tiesioginis ar netiesioginis spaudimas ar skatinimas pasirinkti tėvams priimtina profesiją;
- gali šeimoje nuostata, jog profesija paveldima iš kartos į kartą, ši nuostata gali būti paremta tėvų noru perduoti savo patirtį, įsitikinimus.

Ką tėvai gali padaryti, kad vaiko profesinė karjera būtų sėkminga?

- Pirmiausia, atsižvelgti ir tinkamai reaguoti į vaikų lūkesčius.
- Atsakyti į vaiko klausimus, suteikiant informacijos pagal vaiko brandumo lygį
- Tėvams reikia leisti ir skatinti vaikus draugauti ir dalyvauti naujuose draugų pasiūlytuose užsiėmimuose.
- O jei nežinote atsakymų į konkrečius klausimus (pvz., apie mokymosi programas, galimas profesijos perspektyvas ar pan.), pasidomėkite tuo, patys priminkite vaikui jo klausimus ir pateikite atsakymus. Tokiu būdu parodysite dėmesį ir supratimą, kad užduoti vaiko klausimai yra svarbūs.

Ko tikisi vaikai iš tėvų rinkdamiesi profesiją?

- Pirmiausia vaikai tikisi dėmesio, supratimo, savalaikės ir atitinkančios vaiko brandumą pagalbos.
- Nori būti išgirsti, kai išsako savo nuomonę ir kelia klausimus, tikisi pasitikėjimo, pagarbos ir nuoširdaus pasigilinio į jų situaciją, o ne greitų patarimų.
- Kad vaikai jaustųsi saugūs, jiems reikia tam tikrų apribojimų, nors tiesiogiai jie to neišsako.
- Be abejo, vaikai tikisi padrąsinimo, pagalbos randant reikalingą informaciją.

Dažniausiai pasitaikančios klaidos renkantis profesiją

- Profesijos populiarumo arba prestižo iškėlimas svarbiausiu profesijos rinkimosi kriterijumi.
- Profesijos rinkimasis pasiduodant draugų įtakai.
- Siekimas kuo greičiau pradėti darbą.
- Neskubėjimas apsispręsti.
- Uždarumas, susijęs su požiūriu į savo pasirinkimą.
- Atsitiktinės aplinkybės.
- Nusiteikimas, kad profesiją renkuosi visam gyvenimui.

Renkantis profesiją svarbu įvertinti 3 dalykus:

- Profesijos paklausa darbo rinkoje (ar reikalingi šios profesijos specialistai),
- Gebėjimai, reikalingi tam tikros profesijos atstovui (ar vaikas pasižymi šiais gebėjimais),
- Veikla, kurią atlieka tam tikros profesijos atstovas (ar vaikui patraukli, įdomi ši veikla).

Tėvų veiksmai padedant vaikams profesinės karjeros klausimais

- Domėkitės: kaip vaikui sekasi, kuo užsiima, kaip jam tai patinka, kokios jam kyla abejonės, kokios informacijos reikia, ką žino, ko nežino.
- Kalbėkitės su vaikų draugais apie profesijas, ką jie galvoja, ką tėvai pataria, ko trūksta, kad galėtų pasirinkti.
- Kalbėkitės vaikui girdint apie jo gabumus ir pasiekimus tarpusavyje, su savo draugais ir giminaičiais.
- Aiškinkite apie išsilavinimo lygius, jų plusus ir minusus, profesijos turėjimo reikšmę, pateikdami vaikui pažįstamų giminaičių ar kaimynų pavyzdžius.
- Palaikykite: pritarkite atsiradusiems pomėgiams, jei reikia, padėkite susirasti veiklą pagal pomėgius, palaikykite pastangas ir sprendimus, net kai nėra siekiamų rezultatų.

Tėvų veiksmai padedant vaikams profesinės karjeros klausimais

- Lavinkite tikslingumą: savo klausimais skatinkite kelti sau tikslus ir juos tinkamai formuluoti, padėkite pakoreguoti tikslų realumą, gebėjimą motyvuotai pasirinkti, gebėjimą įveikti kliūtis.
- Dalykitės savo patirtimi, savo klaidomis su vaikais.
- Suteikite galimybes gauti informaciją apie profesijas ir save:
 - a) padėkite rasti informacijos šaltinius,
 - b) sudarykite sąlygas pamatyti.
 - c) sudarykite sąlygas pabandyti.
- Suteikite galimybę konsultuotis su specialistais. Laikas ir lėšos, skirtos profesinės karjeros planavimui, – investicija į vaikų ateitį.

Tėvų metodai padedant vaikams profesinės karjeros klausimais

- Empatiškas elgesys – tai gebėjimas pastebėti ir įvertinti pašnekovo jausmus.
- Klauskite – laiku ir vietoje, suformuluokite klausimą taip, kad į jį norėtųsi atsakyti.
- Būkite dėmesingi – jei vaikas kalba, skirkite tam laiko, neskubėkite patys atsakyti į savo klausimą, nebijokite pauzių.
- Aktyviai klausykitės – klausytis, ką vaikas atsakinėja į klausimus, irgi reikia mokėti.
- Stebėkite – būkite atidesni vaiko elgesio pokyčiams, pamatykite susijaudinimą, abejones, emocinius pokyčius.

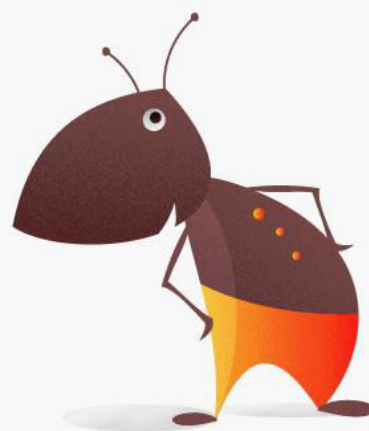

„Kaip Jūs pažįstate savo vaiką?“

MUKIS

MOKINIŲ UGDYMO KARJERAI
INFORMACINĖ SVETAINĖ

MOKYTOJAMS

MOKINIAMS

TĖVAMS

Naujienos